

18. Oct. 1840

SENDER

Martinus Rørbye

RECIPIENT

Frederikke Rørbye, f. Stockfleth

FACTS

Document type:

Letter

Sender's location:

Sorento

Recipient's location:

København

Mentioned people:

Juliane Sophie

Louise

Michael Djørup

Caroline Dreyer

Lyna Elisabeth Faye

madam Ferrari

Johannes Jakob Frey

Frederik Ferdinand Friis

Georg Hilker

Christian Frederik Holm

Nicolai Abraham Holten

Christian Ipsen

Albert Küchler

Albert Landerer

Adam Wilhelm Moltke-Bregentved

Marie Elisabeth Moltke, f. Knuth

Niels Christian Mühlensteth

Jens Peter Møller

Sophie Rantzau

Robert Reinick

Carl Andreas Reitzel

Emma Eulalia Rørbye

John Rørbye

Julie Fredrikke Rørbye

Christian Frederik Schiøtt

Wilhelmine Schiøtt

Charlotte Johanne Schiøtt, f. Schack

Johan Wilhelm West

Christian Frederik Zeuthen

Omtalte værker:

Cappella Palatina i Palermo

Landevej ved Palermo

Loggia fra Procida

Pergolaen i kapucinerklosteret i

Sorrento. Munke spille kegler

Torvet i Amalfi

Archive:

Det kgl. Bibliotek, Acc. 1996/44

TRANSCRIPTION

Sorent den 18de October 1840.

Saare lang Tiid er det nu siden du saae Brev fra mig kjæreste Moder; at jeg i den Tiid har haft det temeligt godt tænker jeg imidlertid du har hørt fra Schiøtt's,¹ der oftere saavel selv have skrevet som modtaget Efterretninger. Jeg veed vel at Postpengene hjemme ere høie, og af denne Grund vil jeg heller ikke fortænke, hverken dig eller Pigebørnene i, at de saa sjældent lade høre fra dem; dog, tænk dig, at det siste Brev, vi modtog var det som Emma² og Julie³ ifællesskab skrev til Rose, og da dette var i Martz, maae du indrømme mig at Mellemrummet nu er bleven temmeligt langt. Dog dette vil jeg nu glemme naar du kjære Moder, snart vil lade mig høre fra dig. At du og Søskenene ere raske, veed jeg vel af Mine's⁴ Breve til Rose, dog Alt, hvad der ellers angaar Familien er jeg aldeles uviidende om; kun med Undtagelse af Julies snart forestaaende Bryllup, som Mine i sit siste Brev fortalte os. Om dette og andet mere haaber jeg nu snart fra dig selv at erfare noget nærmere, og adresser da dit Brev til Rom; thi did drage vi igjen nu, omendskjønt det tidligere var ganske mod min Plan, som gik ud paa at tilbringe denne Vinter i Neapel eller endogsaa i Palermo. Hvad dette siste Sted angaar, da forbød et Vinterophold sig der af sig selv, da det der, ikke er muligt at faae andre Privat-Boliger end, naar man leiede en Etage, og da maatte man selv kjøbe alt Bohave, og anskaffe sig en egen Betjening, som naturligtvis er Noget, en Reisende ikke kan indlade sig paa, ja ikke engang raadeligt, da man ikke kjender de Folk man kunne faae i Tjeneste; at tilbringe lang Tiid paa et Hotel blive der, som overalt [overstreget: meget] [alt] for dyrt, og der var derfor ingen anden Udvei, end at tage tilbage; thi i Neapel havde Rose, efter at hun havde erfaret Madam Ferraris⁵ Død aldeles ingen Lyst til at blive; hun var det eneste danske Fruentimer til hvem hun der kunne have holt sig. I Rom vil Rose have det bedre, vi komme der igjen til at boe, hvor vi sist vare, og hvor vi •2• især vare tilfredse hvad Folkene angik; thi hvad Værelserne betræffer, da var sandelig meget tilbage at ønske; paa en Reise maae man imidlertid søge at lade sig nøie, naar man blot træffer Noget taaleligt; en Ting staar dog mig for Hovedet, hvad disse Værelseer angaar, og det er, at jeg der kun have et saare slet Lys og en umaadelig indskrænket Plads til at male; er det derfor muligt at finde et lille Værelse i Nærheden af vor Bolig, da maae jeg hellere bequemme mig til at betale dette mere, jeg taber ellers maaske dobbelt ved mit Arbeide. Intet er i Rom vanskeligere end at finde en net lille Leilighed og et detal hørende Studie for en Maler forenede, thi adskilte findes de allevegne, især naar man ikke behøver at see paa Priisen, og da dette nu ikke er Tilfælde med os,

maae vi tage tiltakke. Kychler⁶ har havt dette vanskelige Hverv at leie Værelser; men skrev mig forgangne Dag, at trods all den Uimage han og Landsmændene havde gjort dem, blev der ham kun levnet at leie de oven omtalte Værelser, for ikke maaske at udsætte os for, idet vi kom noget sildigere til Rom, da endogsaa at maatte lade os nøie med Noget langt slettere, da dette, jo altid er det, der sist tages i Beslag. En god Ting er der ogsaa ved de Værelser vi nu igjen faae, og det er nemlig, at Folkene boe i samme Etage og altsaa ere til megen Beroligelse og Hjælp for Rose, naar jeg undertiden er ude. Dog, du maae nu ogsaa høre Lidt om vort Ophold paa Sicilien, hvorom du formodentlig hidindtil kun har hørt det værste, da vi nemlig i Begyndelse langtfra ikke følte os tilfredse der, ja næsten maatte jeg siige, at jeg da var paa Nippet af at fortryde denne Reise. Aarsagen dertil var især den, at vi vare komne for tidlig paa Aaret did og havde da at kjæmpe med den umaadelig stærke Heede, der for os endnu blev føleligere derved, at vi i Hotelet hvor vi logerede havde faaet et qualmt og uhyggeligt Værelse, hvor saavel Rose som jeg vare misfornøiede. Da vi imidlertid efter et kort Ophold kom til en rimeligere Acort med Værten, og blev indrømmet 2 andre og saare hyggelige Værelser, hvoraf det ene havde en stor Balcon ud til Byens Hovedgade Toledo, følte vi os ganske anderledes, da Luften der var kjøligere og Færdselen paa Gaden og Pladse ligefor vore •3• Vinduer gjorde det saare muntert. Det var unægteligt temeligt dyrt i dette Hotel, der iøvrigt ellers saavel var et af de første i Palermo, som ogsaa et med de billigere af de dyre; Priisen altsaa var det hvorover vi kunne beklage os; thi Alt andet var overordentligt godt, og vi behøvede blot at yttre hvorledes vi ville have det, og man søgte da strax at opfylde vort Ønske; jeg havde her, hvad der ellers paa en Reise hører til Sjældenhederne, god Leilighed til at holde Diæt, og dette iforening med det milde Klima [overstreget: hvor] da Varmen langtfra ikke generede mig i den Grad som Rose, troer jeg at kunne tilskrive, at jeg befant mig saa vel, som jeg ikke i de senere Aar har følt mig. Kun i Begyndelsen var det at jeg skrantede og da jeg derfor talte om at gjøre en Tur gennem Landet til Girgenti raadede alle mig derfra, da jeg alt for meget ville blive udsat for den brændende Heede. Jeg viste imidlertid at Rose ville være i god Forvaring hvor vi vare, og da jeg ikke saa nogen Mulighed for at kunne gjøre den heele Tur omkring Øen paa den Aarstiid, blev jeg ved mit Forsæt og reiste i Følge med et Par schweitzer Malere⁷ afsted. Tuuren fra Palermo til Girgenti var mig unægtelig drøi,⁸ at Solheeden kunne genere i den høie Grad havde jeg ikke forestilt mig, og denne Heede iforening med det anstrengende Ridt i et Par Dage fra Solopgang til dens Nedgang saavel som den liden Bequemlighed man

underveis fant i de yderst slette Værtshuuse, gjorde at jeg helt syg ankom til Girgenti, og maatte ovenikjøbet der tage til takke med at logere i det sletteste og mest skidenfærdige Værtshuus hvori jeg nogensinde har været; de Tiimer jeg var nødt til at tilbringe der var mig en sand Qual, dog da dette blot var seent om Aftenen og om Natten var ogsaa dette til at udholde; thi med Solens Opgang var jeg hver Dag alt ude af Huuset, og tilbragte da heele Dagen i frie Luft uden for Byen ved de antique Templer. Jeg opholdt mig i Girgenti i omtrent 10 Dage⁹ og min Sundhed vandt ganske overordentligt; jeg kunne spiise Alt og med den beste Appetit, jeg indrettede min Diæt efter Landets Brug der, og drev det til at jeg daglig spiiste 2 store Meloner drak Limonade og andet S[...], som jeg ikke tidligere havde turdet vove paa; jeg var oplagt til at arbeide, og altid i godt Lune, den bekjæ[n]t gode Luft i Girgenti har vist ogsaa havt sin Andeel i denne Forandring paa mig. Da jeg kom tilbage til Palermo var Rose og Alle Bekjente ganske frapperede ved at see mig saaledes; da de af den Mand der havde ført mig til Girgenti alt havde hørt, hvor syg jeg havde været paa Udreisen troede de, at jeg ville komme tilbage som en heel Latzarus. Siden den Tiid har jeg næsten været ganske rask, og kun Heeden i den første Tiid i Palermo har gjort, at jeg maaske da kunne have faaet Noget mere bestilt, Udbyttet af min Reise •2• har ellers ikke været saa daarligt; og saavel Rose som jeg ere nu enige i at Palermo er det yndigste af de Steder hvor vi hidindtil have opholdt os, og nødig forlode vi nu Byen hvor vi ogsaa havde gjort nogle ret vakre Bekjentskaber. Vor Reise med Dampbaaden til Neapel var saare heldig, den ene Morgen Kl 7½ reiste vi fra Palermo og Kl 6 den følgende Morgen vare vi alt i Neapel¹⁰ uden at Rose dennegang havde følt sig synderlig syg. Forskjellen imellem Temperaturen i Palermo og her følte vi stærkt, der forlode vi endnu en stærk Varme, og her var det os •1• især om Morgenene næsten alt for kjøligt; dette vil imidlertid ikke sige mere end at det Clima vi nu her have i October, omtrent er svarende til Sommervarmen hjemme. I Neapel have vi blot opholdt os et Par Dage da vi toge her over, hvor jeg havde et Studie at gjøre til et Malerie til Zeuthen;¹¹ thi nu maae jeg igjen begynde at tænke alvorligt paa at fortjene nogle af de Penge igjen, som den dyre Reise til Sicilien har kostet. Naar du skriver til Wilhelm,¹² da beed ham meget at hilse Grev Moltke's¹³ og han maae da fortælle dem hvormeget bedre jeg nu befinder mig, jeg tror det saavel vil glæde Greven som Grevinden der toge saa megen Deel i Bestræbelserne for at faae mig bort. W kan ogsaa fortælle Greven at jeg i Palermo har gjort et stort Studie til et Malerie af det bekjente Kong Roger's Capel,¹⁴ og at jeg har isinde at male dette for ham [vis det er hans Ønske], det er Noget af det smukkeste i den Gener jeg

kjender, hjemme har det ikke tidligere været seet; deels fordi ingen dansk Maler har opholdt sig der saa længe, deels ogsaa fordi de, der have været ikke have vovet dem til at begynde dette besværlige Arbejde. Mig har det kostet megen Umage Tiid og Penge, da jeg allene til dette Studie har brugt 1½ Maaned og dertil arbeidet flittigt.

Naar du skriver mig til, da lad mig endelig ogsaa viide om John¹⁵ har modtaget et Hefte fra Reitzel¹⁶ med Reineck's¹⁷ Digte og Raderinger, jeg bad Reineck da jeg endnu var i Rom at sende dette til Kjøbenhavn, og nu skal jeg naar jeg seer ham igjen betale det, jeg ønskede derfor først at viide om det ogsaa rigtigt var ankommen; glem endelig ikke at underrette mig herom. Rose beeder mig at hilse dig kjære Moder og Alle Søskende meget, hun er rask og jeg tror fornøiet, hendes Houmeur nu ulige bedre end i Begyndelsen af vor Reise, da Hjemvee vist ofte har generet hende betydelig omenskjønt hun søgte saa meget som muligt at bekjæmpe det. Mod mig er hun saa vakker som det vel er muligt, og skal jeg selv siige det, gjør jeg ogsaa alt for at see hende tilfreds, at hun paaskjønner dette er jeg nu overbeviist om. Fra mig maae du hilse alle de kjære Søskende og da ogsaa Mylensted¹⁸ Ipsen¹⁹ og Wilhelm ikke at forglemme. Rose's og min Samtale dreie sig ofte om disse kjære Venner. Fortæl Djørup²⁰ hvor rask jeg er bleven det vil vist glæde ham. Naar du seer Frue Berg da hils hende meget og beed hende at formidle min underdanige Kompliment til Prindsesserne;²¹ til Prindsesse Juliane har jeg ogsaa paa Sicilien gjort et Studie til et Malerie som jeg i Vinter agter at udføre i Rom vis Gud vil, at jeg fremdees bliver saa rask.²² Til Capitain Holstein, Lyna,²³ Sophie Rantzau,²⁴ Caroline²⁵ i Helsingør samt Alle andre Huusets Venner saavel som til Schiøtt's maae jeg ogsaa bede dig særdeles at hilse fra din hengivne Søn Martinus

Lev nu ret vel kjæreste gode Moder og skriv snart; de første Dage af November vil vi være tilbage i Rom. Hvorledes lever vel Moster?²⁶

•2•

Hilkjær²⁷ som er den eneste Dansker der for Tiiden er i Neapel har bedet mig naar jeg skrev hjem da at lade Friis'es²⁸ hilse fra ham, han har været syg de[r] men er nu igjen temelig rask og tænker snart at vende hjem. Seer du eller John Nogen af Accademiets Personale da maae du ikke glemme at hilse fra mig; jeg skal snart skrive enten til Professor Møller²⁹ eller til Etatsraad Holm,³⁰ beed John imidlertid at sige ham at den Vexel jeg saa længselsfuld ventede i Palermo seenere ankom og at jeg saaledes blev befriet for den Pengeforlegenhed jeg dengang var bange for. Er det Malerie jeg sente hjem fra Rom til Conferentsraad Holten endnu ikke ankommen?³¹ jeg længes meget efter at høre Noget derom, søg at skaffe

mig dette at viide, og lev da indtil viidere ret inderlig glad og fornøiet. Længe vil det vist ikke vare inden du igjen see os hos dig kjære Moder, ogsaa jeg længes ofte efter det kjære Hjem, kun det staar mig da for Hovedet om jeg da ogsaa der vil være saa rask som jeg nu er det her.

¹ Christian Frederik Schjøtt og Charlotte Johanne Schjøtt, f. Schack.

² Emma Eulalia Rørbye.

³ Julie Fredrikke Rørbye.

⁴ Wilhelmine Schjøtt.

⁵ Madam Ferrari.

⁶ Albert Küchler.

⁷ Johannes Jakob Frey og Albert Landerer.

⁸ Se dagbogen 13. og 14. august 1840.

⁹ Se dagbogen i dagene 14.-25. august 1840.

¹⁰ Se dagbogen 7. og 8. oktober 1840.

¹¹ Pergolaen i kapucinerklosteret i Sorrento. Munke spille kegler, malet til Christian Frederik Zeuthen.

¹² Johan Wilhelm West.

¹³ Adam Wilhelm Moltke-Bregentved og Marie Elisabeth Moltke, f. Knuth.

¹⁴ Cappella Palatina i Palermo.

¹⁵ John Rørbye.

¹⁶ Carl Andreas Reitzel.

¹⁷ Robert Reinick.

¹⁸ Niels Christian Mühlensteth.

¹⁹ Christian Ipsen.

²⁰ Michael Dørup.

²¹ Juliane Sophie og Louise.

²² Studiet er Landevej ved Palermo. Det endelig værk udførte Rørbye først i København i 1842.

²³ Lyna Elisabeth Faye.

²⁴ Sophie Rantzau.

²⁵ Antagelig Caroline Dreyer.

²⁶ Antagelig Karen Christiane Faye, f. Stockfleth.

²⁷ Georg Hilker.

²⁸ Frederik Ferdinand Friis.

²⁹ Jens Peter Møller.

³⁰ Christian Frederik Holm.

³¹ Torvet i Amalfi, bestilt af Nicolai Abraham Holten.

Handwritten text in a cursive script, likely a letter or document. The text is written on a page with a faint grid pattern. The handwriting is dense and fills most of the page. The text is written in a cursive script, likely a letter or document. The text is written on a page with a faint grid pattern. The handwriting is dense and fills most of the page. The text is written in a cursive script, likely a letter or document. The text is written on a page with a faint grid pattern. The handwriting is dense and fills most of the page.

I have never in my life seen a more beautiful and more fertile land than this. The soil is so rich and the climate so mild, that it is a wonder to me that any man should be so foolish as to leave it. I have seen many fine farms, but none so well cultivated as this. The people are so industrious and so well educated, that it is a wonder to me that any man should be so foolish as to leave it. I have seen many fine farms, but none so well cultivated as this. The people are so industrious and so well educated, that it is a wonder to me that any man should be so foolish as to leave it.

[illegible]

HAMBURG
22. VI 40

HAMBURG
9. NOV. 40.

Madame
Porsby
Copenhagen
Danimarca.